

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1934

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1935
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Talouselämä Suomessa vuonna 1934.

Sisältö:

	Siv.		Siv.
<i>Talouselämä Suomessa vuonna 1934:</i>			
Teollisuus	3	Korkomäärät	12
Maatalous	4	Setelistö	13
Työmarkkinat	5	Pankin suhde valtioon	14
Ulkomaankauppa	6	Pankin tilinpäätös	14
Kotimaankauppa	6	<i>Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita:</i>	
Liikenne	7	Setelien lunastus	17
Raha- ja pääomamarkkinat	7	Eläkkeet	17
Korkokanta	8	Arvottoman saatavan poisto	17
Maksutase ja pääomaliike	8	Tilintarkastus	17
Suomen markan arvo ja hintataso	8	Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	17
<i>Suomen Pankin toiminta:</i>			
Rahan arvo ja valuuttakauppa	10	Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus..	17
Lainananto	11	Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset ra-	18
		hastot	18
		Haarakonttorien valvojat	18
		Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat	19

Samana ilahduttavaa elpymistä, mikä oli Suomen talouselämälle ominaista vuonna 1933, jatkui edelleen vuonna 1934. Tuotanto, kauppa ja liikenne vilkastuivat, rahamarkkinat olivat keveät, korkokanta aleni, kansan ostokyky parani ja osittain laajojen kansankerrostien elinkantakin kohosi. Tähän taloudellisen aseman yleiseen paranemiseen vaikuttivat monet tekijät. Tärkein näistä oli puutavaramarkkinoilla vallinnut ilmeinen noususuhdanne, jonka vaikutukset ulottuivat hedelmöittävinä mitä erilaisimmille aloille. Valitettavasti kansainväliset puutavaramarkkinat syksyllä jälleen heikkenivät, minkä johdosta tilanne ei kertomusvuoden päättyessä enää ollut yhtä lupaava kuin sen alkaessa. Kun talouselämän kehitys Suomessa yleensäkin on suuresti riippuvainen maailmanmarkkinoista ja kun näiden kehityssuunta, useissa maissa ja monilla aloilla tapahtuvasta elpymisestä huolimatta, edelleen on epämääräinen, ei ole olemassa varmuutta noususuunnan jatkumisesta myöskään Suomessa.

Teollisuus.

Teollisuustoiminta vilkastui huomattavasti. Unitaksen indeksin mukaan teollisuustuotannon volyyymi nousi 115 pisteestä vuonna 1933 132 pisteeseen viime vuonna, kun taas tuotannon arvo vastaavasti kohosi 97:stä 113:ään. Tuotannon volyyymi oli siten viime vuonna 14.8 % suurempi kuin vuonna 1933; se on samalla noussut 7.3 % suuremmaksi kuin vuonna 1928, joka oli viime nousukauden huippuvuosi. Tuotan-

non arvon lisäys viime vuonna oli 16.5 %, mutta se on edelleen 8.9 % pienempi kuin vuoden 1928 huippu.

Viime vuoden teollisuustoiminnan vilkastumiseen vaikuttivat sekä vienti- että kotimarkkinateollisuus, edellinen kuitenkin tun-
tuvasti voimakkaammin. *Vientiteollisuuden* tuotantovolyyymi nousi 16.5 % edellisestä vuodesta ja hintasuhteiden ollessa edullisia sen arvo kohosi vielä enemmän eli 23.3 %.

Tämä edullinen kehitys johtui ensisijaisesti sahatuotannosta. Puutavaramarkkinoiden kehitys vuoden 1933 jälkipuoliskolla ja vuoden 1934 alussa tapahtui noususuhdanteiden merkeissä: kysyntä lisääntyi varsinkin Englannissa, jonka rakennustoiminta oli harvinaisen vilkasta, ja puutavarain hinnat nousivat standartilta noin 3 puntaa korkeammalle kuin syksyllä 1932. Puuteollisuus, joka oli ostanut raaka-aineensa pohjahintoihin, ansaitsi hyvin saaden siten korvausta edellisten vuosien tappioista. Monet edellisinä vuosina seisoneet sahat pantiin taas käyntiin. Puutavaramarkkinoiden kehityksessä tapahtui kuitenkin vuoden varrella käänne, johon lähinnä olivat syynä Kanadan yltyvä kilpailu Englannin markkinoilla, Venäjän kilpailu mannermaalla sekä sahatuotannon lisääminen monissa maissa. Näistä syistä puutavaramarkkinat jälleen heikkenivät ja hinnat huononivat. Syksyllä alkanutta epämääräistä tilannetta jatkuu yhä. Puutavarteollisuus, joka syksyllä maksoi tuntuvasti korkeampia hintoja metsistä kuin edellisenä vuonna, on täten saanut tuntea hintamarginaalin kaventuvan molemmilta puolilta.

Sahatuotteiden vienti nousi viime vuonna 1,086,900 standarttiin vastaten 982,000 standarttia lähinnä edellisenä vuonna ja 736,100 standarttia vuonna 1932. Sahatuotteiden vientiarvo kasvoi vielä voimakkaammin. Se oli kertomusvuonna 2,213 milj. markkaa, mutta kahtena lähinnä edellisenä vuonna 1,702 ja 1,202 milj. markkaa. — Vientiin sisältyy noin 44,500 standarttia Venäjältä tuotua raaka-ainetta, joka on Suomessa jalostettu ennen edelleen laivaamista.

Useilla muillakin vientiteollisuuden aloilla vallitsi verraten edulliset suhdanteet: vientiä voitiin lisätä korotettuihin hintoihin. Kertomusvuoden jälkipuoliskolla nämäkin markkinat yleensä huononivat.

Erilaisia puuteoksia vietiin ulkomaille: faneeria 115,300 tonnia vastaten 95,900 tonnia v. 1933, rihmarullia 5,900 tonnia eli sama määrä kuin edellisenä vuonna sekä huonekaluja 1,900 tonnia vastaten 1,200 tonnia edellisenä vuonna. Myös pyöreän puun vienti lisääntyi melkoisesti; kaivospylväitä ja paaluja vietiin 1,808,000 m³ vastaten 1,436,000 m³ vuonna 1933 sekä paperipuita 1,333,000 m³ vastaten 792,000 m³ vuonna 1933. Sekä pyöreän puun että puuteosten, paitsi rihmarullien, keskihinta oli korkeampi kuin vuonna 1933.

Mitä tulee paperiteollisuuden sanan laajemmassa mielessä, antavat seuraavat luvut kuvan sen kehityksestä. Paperivanukkeen vienti kasvoi 207,900 tonnista vuonna 1933 249,000 tonniin, sellulosaan vienti vastaavasti 797,900 tonnista 802,100 tonniin, pahvin vienti 60,000 tonnista 64,300 tonniin ja paperin vienti 319,300 tonnista 355,800 tonniin. Kaikkien näiden tuotteiden vienti oli suurempi kuin minään aikaisempina vuosina. — Useilla tahoilla uudistettiin koneistoja, ja kahden uuden sellulosaatehtaan rakennustyöt pantiin alulle.

Kotimarkkinateollisuuden tuotannon volyyymi oli 10.7 % suurempi kuin vuonna 1933 ja sen arvon lisäys 12.6 %. Kotimarkkinateollisuus ei volyymiltaan enem-

pää kuin arvoltaan vielä noussut sille tasolle, jolle se oli päässyt viime nousukonjunktuurin aikana.

Rakennustoiminnan alalla näkyi eräitä elpymisen merkkejä, mutta ne jäivät, osaksi tällä alalla syntyneen työtaistelun johdosta, heikoiksi. Helsingissä valmistui 1,836 uutta asuinhuonetta, kun vastaava luku vuonna 1933 oli 1,359. Vertailun vuoksi mainittakoon, että viime noususuhdanteen aikana vuosittain valmistui noin 11,000—16,000 uutta asuinhuonetta. Päätäten tarkastettujen piirustusten luvusta voidaan odottaa tämän toiminnan, jonka merkitys suomalaisten suhdanteiden kannalta aina on perin tärkeä, edelleen vilkastuvan.

Maatalous.

Edullisten ilmastosuhteiden vaikutuksesta kertomusvuoden sato oli hyvin tyydyttävä. Ennakoarvion mukaan saatiin rukiista 6 %, ohrasta 22 %, kevätvehnystä 20 %, kaurasta 21 %, peltoheinästä 19 % sekä juurikasveista 38 % suurempi sato kuin edellisenä vuonna; ainoastaan syysvehnystä ja perunoista saatiin pienempi sato kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kokonaisuutena sato on arvioitu 3,645 milj. rehuyksiköksi, kun vastaava määrä vuosina 1933 ja 1932 oli 3,185 ja 3,192 miljoonaa rehuyksikköä. Rahaksi arvioituna sato on laskettu lähes 5,500 milj. markaksi vastaten 5,116 ja 5,312 milj. markkaa kahtena lähinnä edellisenä vuotena. Sekä määrältään että arvoltaan kertomusvuoden sato oli runsaampi kuin minään aikaisempina vuosina. Tähän on osaltaan vaikuttanut viljelyn alan laajeneminen noin 40,000—50,000 hehtaarilla vuosittain samaten kuin myös viljelysmenetelmien jatkuva tehostuminen.

Maataloustuotteiden hinnat alenivat kertomusvuoden alkupuolella ja hintasuhteet pysyivät epäedullisina siitä huolimatta, että hinnat vuoden lopussa ohimenevästi para-

nivat. Maataloustuottajain Keskusliiton julkaiseman hintaindeksin mukaan maataloustuotteiden hinnat, jos vuosien 1926—1928 keskihinnat = 100, olivat kertomusvuonna keskimäärin 70 pistettä, kun vuoden 1933 vastaava indeksi oli 72 pistettä. Samaan aikaan maataloustarvikkeiden hintaindeksi nousi 85:stä 86 pisteeseen ja maataloustyöväen palkkojen indeksi 81:stä 82:een. Viime syksynä maataloustuotteiden hinnat taas jossain määrin paranivat, niin että niiden indeksi joulukuussa nousi 77:ään vastaten 70 pistettä joulukuussa 1933. Mutta samaan aikaan maataloustarvikkeiden hintaindeksi nousi 84:stä joulukuussa 1933 92:een joulukuussa 1934 ja työväenpalkkojen indeksi vastaavasti 82:sta 85 pisteeseen. Tämä hintojen paraneminen ei ole johtunut siitä laajasta tukemispolitiikasta, jota valtion puolelta edelleen on harjoitettu sekä tullien että vientipalkkioiden muodossa, vaan ulkomaille eri syistä tapahtuneesta hintakehityksestä. Vielä on liian aikaista sanoa, onko se yksinomaan kausi-ilmiö, vai jääkö maataloudelle edullinen käänne pysyväiseksi.

Uusin hintakehitys ei ole ehtinyt sanottavasti vaikuttaa maatalouden asemaan viime vuonna. Sitä enemmän vaikutti nykyisin niin yleinen kiintiöimis- y. m. säännöstelypolitiikka, joka suuresti vaikeutti Suomen tärkeimpien maataloustuotteiden menekkiä. Tämän johdosta ja kun myös ostohalu kotimaassa parani, väheni eräiden maataloustuotteiden vienti, m. m. sianlihan vienti 2,692 tonnista vuonna 1933 1,740 tonniin viime vuonna, juuston vienti vastaavasti 4,176 tonnista 3,866 tonniin ja voin vienti 11,885 tonnista 11,098 tonniin. Munien vienti, joka edellisinä vuosina oli kasvanut niin voimakkaasti, että se vuonna 1933 oli 9,976 tonnia, jäi sekin viime vuonna hiukan pienemmäksi, nim. 9,954 tonniin.

Maataloustuotteiden markkinoiden epäedullisuudesta huolimatta maatalousväestön

taloudellinen asema viime vuoden aikana melkoisesti parani. Syynä tähän oli hyvän sadon lisäksi yleisten suhdanteiden vaikutus tämän väestöosan oloihin. Tärkeimpänä tekijänä oli, että puutavaramarkkinain paraneminen oli omansa lisäämään niitä tuloja, joita maalaisväestö saa osaksi metsänmyynneistä, osaksi metsä- ja uittotöistä. Arviotietojen mukaan maalaisväestö viime vuonna näistä lähteistä sai tuloa noin 1,950 milj. markkaa, kun vastaava tulo vuonna 1933 oli 1,725 miljoonaa, mutta vuosina 1932 ja 1931 vain 830 ja 510 milj. markkaa. Näiden summien nousu on tehnyt mahdolliseksi maatalousväestön ostokyvyn kohoamisen ja elinkannan paranemisen.

Toistakin tietä yleisten suhdanteiden paraneminen tuntuvasti helpotti maanomistajien asemaa. Korkokanta aleni huomattavasti viime vuoden aikana, niinkuin edempänä osoitetaan. Samaan suuntaan vaikuttivat valtion jatkuvat toimenpiteet maatalousvelkojen vakauttamiseksi. Mutta vaikka velkaantuneidenkin maanomistajien taloudellinen asema näistä syistä on helpotunut, oli kuitenkin olemassa suuri joukko semmoisia, joiden asemaa ei voitu pelastaa; pakkohuutokaupoissa myytiin viime vuonna kaikkiaan 3,428 tilaa, s. o. jonkin verran vähemmän kuin vuonna 1933, jolloin näitä tiloja oli 4,267.

Työmarkkinat.

Tuotantotoiminnan ja ennen kaikkea metsätöiden vilkastuessa työttömyys tuntuvasti väheni. Vuoden 1933 päättyessä oli virallisen tilaston mukaan noin 41,000 työtöntä, mutta viime vuoden päättyessä tämä luku oli supistunut 19,200:aan, siis vähempään kuin puoleen. Työttömiä oli tällöin vain 22 % siitä, mihin heidän lukunsa oli nousut vuoden 1931 lopussa. Mutta vaikka työmarkkinat ovatkin tuntuvasti parantuneet, ei saa sulkea silmiänsä siltä tosiasialta, että työttömiä edelleen on melko paljon.

Myöskin henkisen työntekijäin keskuudessa vallitseva työttömyys on huolestuttava.

Pitkän välitilan jälkeen syntyi viime vuonna työmarkkinoiden parantuessa jälleen eräitä työtaistelujä. Huomattavin oli rakennustyöläisten lakko, joka oli omansa estämään rakennustoiminnan vilkastumista. Työpalkkoja on eräillä aloilla korotettu, joskin metsätyöläisten palkat ovat monin paikoin pysyneet liian alhaisina. Enemmän vaikutti kuitenkin työläispiirien ostovoiman paranemiseen toisaalta työttömyyden supistuminen, toisaalta siirtyminen täysiin työviikkoihin.

Ulkomaankauppa.

Ulkomaankauppa vilkastui huomattavasti. Tuonnin volyyymi lisääntyi 29 % nousten siten 52 % suuremmaksi kuin vuonna 1932, jolloin se oli pienimmillään. Siitä huolimatta se edelleen oli 12 % pienempi kuin vuoden 1928 huippuluku. Kun tuontitavaroitten keskihinnat alenivat 6 %, ei tuonnin arvon kohoaminen ollut yhtä voimakasta. Kaikkiaan tuotiin tavaroita ulkomailta 4,772.1 milj. markan arvosta, joten lisäys vuodesta 1933 oli 844.0 milj. markkaa eli 21 %. Vienti ei määrältään kasvanut läheskään yhtä voimakkaasti kuin tuonti; lisäys oli vain 9 %. Tästä huolimatta vientivolyymi, joka jo aikaisemmin oli kasvanut tuntuvasti, oli suurempi kuin minään aikaisempaan vuonna, ylittäen viime korkeakonjunktuurin huipun 20 %:lla. Kertomusvuoden vienti oli sikäli edullista, että vientitavaroitten keskihinnat olivat 8 % korkeammat kuin vuonna 1933. Siten viennin kokonaisarvo nousi 6,217.0 milj. markkaan, joten lisäys edellisestä vuodesta oli 919.3 milj. markkaa eli 17 %.

Viennin lisääntyminen johtui pääasiallisesti edullisista puutavaramarkkinoista, ne kun, niinkuin jo on mainittu, tekivät mahdolliseksi viedä ulkomaille entistä suurem-

piä määriä kohonneisiin hintoihin. Erilaisen puutavarain viennistä saatiin viime vuonna maahamme kaikkiaan 3,019.8 milj. markkaa, s. o. 749.4 miljoonaa enemmän kuin vuonna 1933 ja 1,362.6 miljoonaa enemmän kuin vuonna 1932. Paperiteollisuustuotteista saatiin 2,278.0 milj. markkaa eli 170.1 milj. enemmän kuin vuonna 1933. Sitä vastoin ulkomaille viedyistä maataloustuotteista saatiin vain 399.1 milj. markkaa eli 79.3 milj. vähemmän kuin vuonna 1933, mihin sekä hintojen aleneminen että edellä mainittu vientimäärien supistuminen vaikutti.

Tuonnin kasvamiseen vaikuttivat useimmat tärkeät tavararyhmät, kuitenkin siten, että tuotantoa palvelevien tavaroiden tuonti kasvoi enemmän kuin välittömästi kulutukseen käytettävien tuotteiden. Koko tuonnista 63 % kuului edelliseen, 37 % jälkimmäiseen ryhmään, kun vastaavat suhdelluvut lähinnä edellisenä vuonna olivat 60 ja 40 % sekä viime nousukauden aikana yleensä noin 50 ja 50 %.

Viennin kasvaessa arvoltaan enemmän kuin tuonti muodostui kauppatase edullisemmaksi kuin minään aikaisempaan vuonna. Vientienemmyys oli näet 1,444.9 milj. markkaa vastaten 1,369.6 ja 1,129.2 milj. markkaa kahtena lähinnä edellisenä vuonna.

Kotimaankauppa.

Kotimainen kauppa vilkastui melkein kaikilla aloilla osoittaen kansan laajojen piirien ostokyvyn ja -halun jälleen parantuneen. Yhdeksältä tukkuliikkeeltä koottujen tietojen mukaan kertomusvuoden myynti oli noin 10.3 % suurempi kuin lähinnä edellisenä vuonna. Verrattuna vuoteen 1932, jolloin myynti oli pienimmillään, lisäys on 21.3 %. Myynti oli suunnilleen samansuuruisen kuin vuonna 1930 mutta edelleen pienempi kuin vuosina 1928—1929.

Liikenne.

Talouselämän vilkastuminen vaikutti huomattavasti myös liikenteeseen. Rautateitse kuljetettiin viime vuonna 12,500,000 tonnia tavaroita eli enemmän kuin minään aikaisempaan vuonna. Lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna lisäys oli 21 %. Myös laivaliikenne sivuutti kertomusvuonna viime nousukauden aikana saavutetun huipun. Verrattuna vuoteen 1933 lisäys oli 14 %.

Raha- ja pääomamarkkinat.

Vuoden 1932 lopulla tapahtuneen käänteen jälkeen rahamarkkinat vuoden 1933 kuluessa kehittyivät sangen keveiksi. Tätä kehitystä jatkui myös kertomusvuoden aikana; sen päättyessä rahamarkkinat siten olivat helpommat kuin vuosikymmeniin. Tähän kehitykseen, jonka perussyynä ilmeisesti suurelta osalta oli ulkomaankaupan vientivoittoisuus, vaikuttivat toisaalta pankkien luotonannon jatkuva supistuminen, toisaalta säästö pääomien sangen runsas kertyminen luottolaitoksiin.

Kaikkien luottolaitosten talletusten määrä lisääntyi viime vuoden aikana 835.8 milj. markkaa eli 7.3 % edellisen vuoden määrästä. Vertailun vuoksi mainittakoon, että talletusten lisäys vuonna 1933 oli 441.1 miljoonaa, mutta että niiden määrä vuosina 1932 ja 1931 oli vähentynyt 179.0 ja 353.2 milj. markkaa. Vaikka vuoden 1934 lisäys ei saavuttanutkaan viime nousukauden kasvua osoittavien lukujen tasoa, täytyy sitä kuitenkin pitää hyvin tyydyttävänä.

Toiselta puolen supistui pankkien luotonanto viime vuoden kuluessa, nim. Suomen Pankin kokonaisluotonanto 43.2 milj. markkaa eli 6.0 % ja liikepankkien luotonanto 173.1 miljoonaa vastaten 2.3 %. Pankkiluoton supistumiseen vaikutti osaltaan likeyritysten oman raha-aseman paraneminen, minkä johdosta moni niistä tuli toimeen

entistä pienemmällä luotolla. Osaksi tämä luottovolyymien supistuminen on näennäinen, seurauksena pankkiluottojen muuttamisesta pitkäaikaisiksi obligatioluotoiksi. Obligatiomarkkinat olivat näet varsin vilkkaat. Kaikkiaan emittoitiin uusia kotimaisia obligatiolainoja noin 740 milj. markan nimellisarvosta, kun vastaava summa vuonna 1933 oli 300 miljoonaa, mikä sekin oli suuri Suomen oloihin. Mainittuun summaan ei ole luettu varsinaisia konverttlauslainoja, joiden määrä nousi lähes 600 milj. markkaan.

Liikepankkien asema oli jo kertomusvuoden alkaessa yleensä verraten kevyt, ja vuoden varrella keveneminen jatkui, joten liikepankit saavuttivat niille harvinaisen likviditeetin. Kertomusvuoden alkaessa liikepankkien lainanannon ja luotonoton välinen jännitys, jota usein sanotaan rahamarkkinain kireysindeksiksi, oli pieni, nimittäin 141.7 milj. markkaa, kun se vuotta aikaisemmin oli ollut 1,063.9 ja vuoden 1929 päättyessä 2,084.8 miljoonaa. Kertomusvuoden aikana jännitys edelleen väheni; jo maaliskuun lopulla lainanotto nousi lainanantoa suuremmaksi, ja tätä kehitystä jatkui pienin poikkeuksin vuoden loppuun saakka, jolloin liikepankkien lainanotto oli 493.7 milj. markkaa lainanantoa suurempi. Rediskonttaukseen liikepankit eivät koko kertomusvuoden aikana turvautuneet. Päinvastoin olivat eräiden pankkien kassat poikkeuksellisen suuret, joten niillä oli ilmeisiä vaikeuksia löytää sopivia sijoituksia. Kaikkien pankkien kassojen yhteismäärä saavutti heinäkuun päättyessä 563.3 milj. markan määrän, minkä jälkeen se jälleen pieneni. Tästä johtuu m. m. liikepankkien obligatiosalkun paisuminen 292.5 milj. markasta kertomusvuoden alkaessa 686.9 miljoonaa sen päättyessä. Myös liikepankkien ulkomaiset suhteet olivat keveät, samaten kuin koko maan maksusuhde oli edullinen. Liikepankkien ulkomaiset nettosaatat lisääntyivät vuoden aikana 228.4 milj.

markkaa nousten 371.7 milj. markkaan ja ylittivät siten aikaisemmat huiput.

Suomen Pankin asema vahvistui, niinkuin edempänä osoitetaan, aivan samalla tavalla kuin liikepankkien, ja se oli vuoden päättyessä vahvempi kuin koskaan aikaisemmin.

Rahamarkkinoiden keveyttä osoittavat monet muutkin niiden eri puolia valaisevat luvut. Mainittakoon edellisen lisäksi, että vireille pantujen vararikkojen luku oli vain 804 vastaten 1,251 vuonna 1933 ja 2,417 vuonna 1931. Protestattujen vekselien luku aleni 4,013:een, kun se edellisellä vuonna oli ollut 8,735 ja vuonna 1931 26,343; niiden pääoma-arvo oli vain 18.8 milj. markkaa, kun se vuonna 1931 oli ollut 162.7 miljoonaa. Rahanrunsautta osoittaa arvo-paperipörssin vuosivaihdon nouseminen 307.0 milj. markkaan vastaten 195.7 ja 162.4 miljoonaa lähinnä edellisinä vuosina. Osakekurssit kohosivat Unitaksen osakeindeksin mukaan 123:sta joulukuussa 1933 142:een joulukuusta 1934.

Korkokanta.

Rahamarkkinain kaikin puolin kevennyessä jatkui edellisinä vuosina tapahtunut korkokannan aleneminen. Suomen Pankki alensi joulukuun alussa diskonttokorkonsa $\frac{1}{2}$ %, niin että se painui 4 %:iin. Siten diskonttokorko saavutti tason, jolla se ei ole ollut sitten vuosien 1895—96 ja joka myös sitä ennen vain pari kertaa oli ollut käytännössä. Muutkin korot alenivat pitkin linjaa, mikä erittäin selvästi tulee näkyviin lukuisissa obligatiolainojen konvertoimisissa alempaan korkoon samaten kuin siinä, että uusien obligatiolainojen korko oli noin $1-1\frac{1}{2}$ % alempi kuin vuotta aikaisemmin emittoitujen lainojen.

Talletuskorko, jonka tason rahalaitosten yhteislautakunta määrää, alennettiin vuoden vaihteesta $3\frac{3}{4}-4\frac{1}{4}$ %:iin. Siten kor-

kokanta tässäkin suhteessa painui tasolle, jolla se ei ole ollut sitten kuin 1880-luvulla. Suomi on ilmeisesti nyt vihdoinkin päässyt siitä korkeiden korkojen rasi-tuksesta, johon jouduttiin suurelta osalta inflaation johdosta.

Maksutase ja pääomaliike.

Suomen maksutaseen rakenne on yleensä sellainen, että kauppataaseella on siinä ratkaiseva asema: jos ulkomaankauppa on vientivoittainen, ylittävät maksutaseen tulot vastaavalla määrällä sen menot; jos ulkomaankauppa sitä vastoin on tuontivoittainen, jäävät maksutaseen tulot vastaavasti sen menoja pienemmiksi. Näin ollen voidaan arvioida, että viime vuoden maksutase, kun pääomaliike jätetään laskelman ulkopuolelle, päättyy noin 1,400—1,500 milj. markan tulojen enemmyyteen. Näin suurella summalla on siten voitu vähentää maamme ulkomaisia velkoja tai lisätä sikäläisiä saataviamme. Lopullisia tietoja viime vuoden pääomaliikkeestä ei vielä ole olemassa, mutta tasaluvuin voidaan arvioida maamme pitkäaikaisia velkoja lyhennetyt noin 400 milj. markkaa. Toisaalta osoittaa tehty laskelma, että maamme lyhytaikaiset velat ulkomaille ovat vähentyneet noin 340 milj. markkaa ja lyhytaikaiset ulkomaiset saatavamme samalla kasvaneet 570 miljoonaa. Kun kehitys myös lähinnä edellisinä vuosina on voimakkaasti kulkenut samaan suuntaan, on seurauksena ollut, että maamme tunnettu ulkomainen nettovelka, joka vuoden 1930 lopussa arvioitiin noin 8,000 milj. markaksi, nyttemmin on painunut alle 4,000 miljoonan, kun ulkomaiset valuutat edelleen lasketaan vanhojen pari-arvojen mukaan. Tällainen ulkomaisen maksusuhteen paraneminen on hyvänä todistuksena siitä, missä määrin Suomi kuluneiden vaikeiden vuosien aikana on kyennyt taloudellista asemaansa lujittamaan.

Suomen markan arvo ja hintataso.

Suomen markan arvo pysyi koko viime vuoden muuttumattomana suhteessaan Englannin puntaan ja muiden puntaryhmään kuuluvien maiden valuuttoihin. Sikäli valuuttasuhteet siis olivat hyvin vakavat. Tästä kiinteästä suhteesta seurasi toisaalta, että Suomen markka kultavaluuttoihin verrattuna joutui kokemaan samat arvonmuutokset kuin Englannin puntakin, toisin sanoen alenemaan arvossa kullassa mitattuna. Kertomusvuoden alkaessa Suomen markka oli 57.2 % kulta-arvostaan, mutta sen päättyessä sen kulta-arvo oli alentunut 51.4 %:iin.

Toiselta puolen Suomen markan arvo taroiden hinnoissa mitattuna pysyi hyvin kiinteänä koko viime vuoden. Tukkuhintaindeksi oli näet keskimäärin 90 pistettä vastaten 89 pistettä vuonna 1933 ja 90 pistettä vuonna 1932. Markan kotimainen

arvo on siten edelleen 10 % korkeampi kuin vuonna 1926, jota on totuttu pitämään normaalivuotena.

Elinkustannusindeksi oli vuonna 1934 keskimäärin 893, kun se lähinnä edellisenä vuonna oli 1,001 pistettä. Vertailun vuoksi mainittakoon, että elinkustannusindeksi korkeimmillaan ollessaan, vuonna 1928, oli 1,233 pistettä, joten se viime vuonna oli noin 20 % alempi kuin silloin.

Vaikka hintataso, sellaisena kuin se tulee näkyviin tukkuhintaindeksissä, pysyi suunnilleen samana kuin lähinnä edellisinä vuosina, ei se tiedä sitä, että kaikki hinnat olisivat pysyneet muuttumattomina. Edellä onkin viitattu eräisiin eri taravaryhmien keskinäisiin hintasuhteiden muutoksiin, joilla saattaa olla hyvinkin tuntuja vaikutuksia maamme talouselämään siitä huolimatta, että yleinen hintataso pysyy entisellään.

Suomen Pankin toiminta.

Rahan arvo ja valuuttakauppa.

Ne monet maailman rahaolojen epäma-
räisyyttä ylläpitävät tekijät, jotka viime
vuosina ovat herättäneet ajoittain mel-
koista levottomuutta, olivat vaikuttamassa
viime vuodenkin kuluessa, mutta eivät jou-
tuneet aiheuttamaan sanottavia häiriöitä
valuuttojen arvoissa. Näin ollen se rahan-
arvojen vakaantuminen, joka alkoi jo
vuonna 1933, pääsi viime vuoden kuluessa
jatkumaan. N. s. puntaryhmään kuuluvien
maiden rahojen arvot ovat pysyneet toi-
siinsa verraten kiinteinä koko vuoden. Ja
kun punnan arvo on, kultaan (Ranskan
frangiin) verraten heikentyen, pysynyt ta-
varaan verraten jokseenkin vakaana, voi-
daan kaikkien näiden maiden rahanarvoista
sanoa samaa. Mutta myöskin muiden mai-
den rahat ovat osoittaneet ilmeisiä vakaan-
tumisen merkkejä. Suomen Pankin dolla-
rin noteeraus on vaihdellut vain 46:55:stä
43:85:een, vuoden keskiarvon ollessa 45:10,
mikä osoittaa, että dollarin ja punnan
suhde on jo saavuttanut melkoisen kiin-
teyden. Saksan markan arvo on osoittau-
nut vielä jonkin verran epävarmaksi,
mutta senkin noteerausten heilahtelut ovat
olleet sentään suhteellisen vähäisiä.

Tästä rahaolojen ilmeisestä vakaantumi-
sesta huolimatta ei yksikään vuoden 1931
järkytysten johdosta kultakannasta luopu-
nut maa ole vielä palannut siihen takaisin.
Ei myöskään omassa maassa ole vielä kat-
sottu tämän toimenpiteen ajan tulleen, vaan
on pidetty tarpeellisena jatkaa väliaikaista
tilaa ja lykätä kultakantaan palaaminen

edelleen tuonemmaksi. Pankkivaltuusmies-
miesten esityksestä Suomen Pankki on ase-
tuksella valtuutettu vuoden 1935 loppuun
poikkeamaan setelinlunastusta koskevista
ohjesääntönsä määräyksistä.

Niinkuin edellä esitetystä taloudellisesta
katsastuksesta on käynyt ilmi, on maamme
taloudellinen asema viime vuoden aikana
jatkuvasti parantunut. Erikoisesti on ul-
komaankaupan tase ollut maallemme edullin-
nen. Pääasiassa tästä johtuu, että maamme
rahan arvon ylläpitäminen ei päättäneenä
vuonna ole enää tuottanut mitään erikoisia
vaikeuksia.

Valuuttavarasto, joka jo vuonna 1933 kas-
voi varsin voimakkaasti, on kuluneen vuoden
aikana edelleen lisääntynyt. Se oli vuoden
alussa 954.0 miljoonaa markkaa, kasvoi
edelleen maaliskuun loppuun saakka, jol-
loin se oli 1,054.3 miljoonaa markkaa, vä-
heni tämän jälkeen kesäkuun loppuun men-
nessä 933.9 miljoonaa markkaan, mutta
kasvoi sen jälkeen taas jatkuvasti kunnes
se vuoden lopussa oli 1,328.0 miljoonaa
markkaa

Valuuttakauppa on koko vuoden ollut
täysin vapaa.

Edellä mainittu rahaolojen vakaantumi-
nen kuvastuu selvästi Suomen Pankin no-
teerauksessa. Punnan hinta markkoissa on
pysynyt koko vuoden samana, nim. Smk.
227:—. Ruotsin kruunun noteeraus on
niinikään pysynyt koko vuoden vakaana,
nim. Smk:ssa 1,171:—. Tanskan ja Nor-
jan kruunujen noteeraukset ovat vain ker-
ran vähän muuttuneet. Dollarin note-
rauksen vaihteluista jo mainittiin.

Lainananto.

Vuonna 1933 maamme rahaoloissa ha-
vaittu helpponeminen kävi viime vuonna
yhä tuntuvammaksi. Siitä on varsin ilmei-
senä merkinä m. m. Suomen Pankin kor-
kotaso, joka nyt on alhaisempi kuin pitkiin
aikoihin. Toinenkin erikoinen ilmiö Suo-
men Pankin toiminnassa todistaa huomata-
van muutoksen rahaoloissa tapahtuneen,
nim. se, että yksityispankit eivät koko
vuonna ole tarvinneet rediskonttausluottoa
Suomen Pankilta. Tällaista olotilaa ei ole
sattunut sen jälkeen kuin rediskonttaus laa-
jemmin tuli käytäntöön.

Suoraan diskontattujen vekselien määrä,
joka oli vuoden alussa 574.8 miljoonaa
markkaa, kasvoi tosin vuoden alkukuukau-
sina niin, että se toukokuun lopussa oli
802.8 miljoonaa markkaa. Mutta sen jäl-
keen se jälleen aleni vuoden loppuun men-
nessä 542.9 miljoonaa markkaan, mikä on
31.9 miljoonaa markkaa vähemmän kuin
vuoden alkumäärä. Hypoteekkilainojen ko-
konais määrä kasvoi jonkin verran vuoden
aikana, mutta kassakreditivien väheni lä-
hes kolmanneksella.

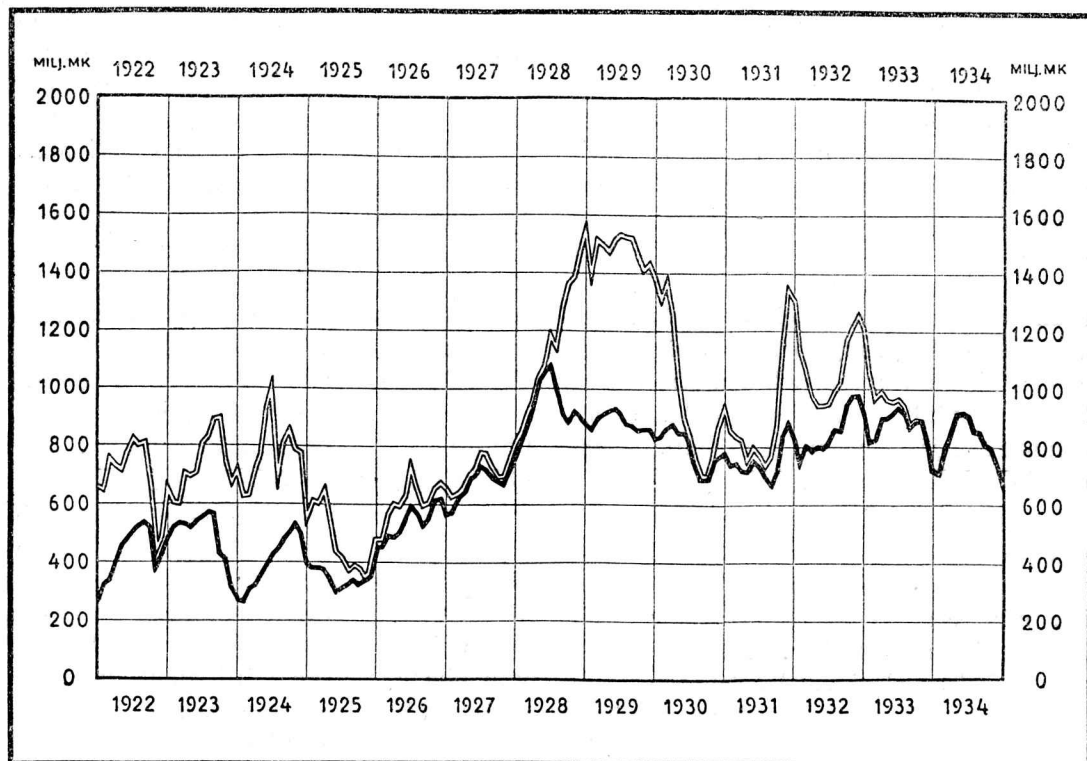
Pankin koko kotimainen lainananto oli
vuoden alussa 715.6 miljoonaa markkaa,
lisääntyi toukokuun loppuun mennessä
919.9 miljoonaa markkaan, mutta väheni
sen jälkeen niin, että oli vuoden lopussa
672.4 miljoonaa markkaa eli 6.0 % vähem-
män kuin vuoden alussa.

Pankin kotimaisen lainanannon kokonais-
määrä oli vuoden lopussa vähemmän kuin
puolet vuosina 1928 ja 1929 saavutetuista
korkeimmista määristä. Kotimaisen lainan-
annon korkein kuukauden lopussa laskettu
määrä oli nim. v. 1928 1,556 milj., v. 1929
1,533 milj., v. 1930 1,372 milj., v. 1931
1,349 milj. ja v. 1932 1,259 milj. mk. Pan-
kin lainananto oli kuitenkin, huomattavasta
vähennyksestä huolimatta, viime vuoden
lopussa vielä sillä tasolla, mihin sen vuotui-
set korkeimmat määrät yleensä aikaisempina
säännöllisinä vuosina kohosivat. Lainan-
anto liiketoimintaan ylitti nimittäin ennen
vuotta 1928 vain kerran, s. o. v. 1924, mil-
jaardin, mutta kohosi muuten korkeimmil-
laan 700—900 milj. markkaan.

Pankin kotimaisen lainanannon eri lajien
sekä kokonaisuuden kuukausittainen vaihtelu
v. 1934 näkyy seuraavasta taulukosta:

Suomen Pankin kotimainen lainananto vuonna 1934.

	Kuukauden loppu	Vekselit milj. mk	Hypot. lainat milj. mk	Kassakredi- tiivit milj. mk	Rediskont- taukset milj. mk	Yhteensä milj. mk
1933						
Joulukuu	.....	574.8	50.5	90.3	—	715.6
1934						
Tammikuu	.....	577.8	49.8	80.3	—	707.9
Helmikuu	.....	658.5	50.0	87.2	—	795.7
Maaliskuu	.....	717.1	43.5	83.8	—	844.4
Huhtikuu	.....	793.5	44.5	76.7	—	914.7
Toukokuu	.....	802.8	45.0	72.1	—	919.9
Kesäkuu	.....	798.9	56.5	54.4	—	909.8
Heinäkuu	.....	744.8	56.0	54.7	—	855.5
Elokuu	.....	730.1	67.7	52.4	—	850.2
Syyskuu	.....	684.0	66.9	56.2	—	807.1
Lokakuu	.....	662.0	67.6	67.7	—	797.3
Marraskuu	.....	609.0	66.5	67.7	—	743.2
Joulukuu	.....	542.9	64.2	65.3	—	672.4

Suomen Pankin lainananto liiketoimintaan vv. 1922—34. Alempi viiva: välitön, ylempi: koko lainananto.

Vuoden päättyessä Pankin salkussa oli kotimaisia vekseleitä 542.9 miljoonaa markkaa, kuten jo on mainittu, kaikki suoraan diskontattuja. Vekselit muodostivat niin ollen 80.7 % Pankin kotimaisesta lainanannosta. Tämä suhde on pysynyt viime aikoina suunnilleen samansuuruisena. Vuoden 1933

	31/12 1925	31/12 1926	31/12 1927	31/12 1928	31/12 1929	31/12 1930	31/12 1931	31/12 1932	31/12 1933	31/12 1934
vientiteollisuuden vekseleitä	35.87	46.12	53.86	55.82	59.07	63.02	64.41	65.47	78.53	87.98
kotimarkkinateollisuuden vekseleitä	23.39	14.66	15.77	16.99	14.77	13.12	16.15	16.44	10.18	4.14
kauppaliikkeiden vekseleitä	36.70	37.44	28.82	24.80	24.11	21.38	17.82	16.46	10.29	6.97
muita vekseleitä	3.98	1.78	1.55	2.39	2.05	2.48	1.62	1.63	1.00	0.91

Korkomäärät.

Raha-aseman jatkuva helpponeminen ja vakaantuminen on erikoisen selvästi tullut

päättyessä vekselit olivat 80.3 %, vuoden 1932 lopussa 82.3 % ja vuoden 1931 lopussa 82.8 % koko kotimaisesta lainanannosta.

Pankin suoraan diskonttaamista vekseleistä oli prosenteissa:

näkyviin korkokannan kehityksessä. Ei ole vielä kulunut kuin runsas kolme vuotta siitä, kun Suomen Pankin korkomääriä oli pakko kultakannasta luopumisen yhteydessä

korottaa niin, että alimmaksi diskonttokoroksi tuli 9 %. Tosin silloin jo muutama viikon kuluttua voitiin toimeenpanna 1 %:n alennus. Mutta vielä vuoden 1933 alkaessa alin diskonttokorko oli 6 1/2 %. Mainittuna vuonna korkoja alennettiin neljä kertaa, puoli prosenttia kerrallaan, joten viime vuoden alkaessa alin korkomäärä oli 4 1/2 %. Viime joulukuussa toimeenpannun 1/2 prosentin alennuksen jälkeen alin diskonttokorko on 4 %, missä määrässä se oli viimeksi vuonna 1896 ja mitä alempana se ei ole ollut koko sinä aikana jona maallamme on ollut oma raha ja jona Suomen Pankki siis on toiminut varsinaisena maamme valtiopankkina.

Setelistö.

Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1933 huomautettiin, että talouden hiljalleen tapahtuva elpyminen kuvastui jo mainittuna vuonna myös setelistön kehityk-

sessä. Kun setelistö vielä vuonna 1932 osoitti varsin tuntuvaan taipumusta supistua, oli vuonna 1933 havaittavissa päinvastaista kehitystä. Viime vuonna setelistö, joka vuoden alussa oli 1,183.6 miljoonaa markkaa, ensin vähän pieneni, mutta kasvoi siten tuntuvasti ja oli maaliskuun loppussa 1,321.8 miljoonaa markkaa. Tämän jälkeen sen määrä hiukan vaihteli, mutta pysyi kuitenkin huomattavasti edellisen vuoden setelistöä suurempana, ja oli vuoden päättyessä 1,277.4 miljoonaa markkaa, s. o. 93.8 miljoonaa markkaa eli 7.9 % suurempi kuin vuoden alussa. Joulukuun 31 päivästä 1932, jolloin setelistö saavutti alimman vuoden lopun tasonsa, se on lisääntynyt viime vuoden loppuun 192.1 miljoonalla markalla eli 17.7 %.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, kuinka paljon Pankilla oli vuoden 1933 päättyessä ja viime vuoden kunkin neljänneksen loppussa niitä varoja, joita vastaan Pankki on oikeutettu antamaan seteleitä:

	30/12 1933 milj. mk	29/3 1934 milj. mk	30/6 1934 milj. mk	30/9 1934 milj. mk	31/12 1934 milj. mk
Kultakassa	322.6	322.6	322.6	322.6	322.5
Ulkom. kirjeenvaihtajat	954.0	1,054.4	933.9	1,121.7	1,328.0
Ulkom. krediitti	—	—	—	—	—
Ulkom. vekseleitä	371.0	328.2	317.3	272.7	117.1
Ulkom. obligatioita	—	—	—	—	—
Korkolippuja ja ulkom. seteleitä	1.7	1.1	1.0	1.2	2.0
Kotimaisia vekseleitä	574.8	717.1	799.0	684.0	542.9
Yhteensä	2,224.1	2,423.4	2,373.8	2,402.2	2,312.5

Katesuhde on jo kahden vuoden aikana vahvistunut nopeassa tahdissa. Ensisijassa setelikatteen (kultakassaan ja ulkomaisten valuuttain) määrä oli vuoden 1931 lopussa 46.1 % vaadittaessa maksettavista sitoumuksista. Vuoden 1933 loppuun mennessä suhde oli kohonut 80.6 %:iin. Ja viime vuonna ensisijainen setelikate lisääntyi niin, että se vuoden lopussa oli jokseenkin yhtä suuri kuin vaadittaessa maksettavat sitoumukset eli tarkemmin sanoen 100.2 % näistä. Jos tarkastetaan vaadittaessa maksettavain si-

toimusten tärkeintä osaa, setelistöä, havaitaan, että ensisijainen setelikate ylitti vuoden lopussa runsaasti setelistön määrän, ollen 129.2 % setelistöstä, kun tämä suhde vielä vuoden 1931 lopussa oli vain 55.4 %.

Tämä kehitys on johtunut valuuttavaraston kasvusta. Kultakassa pysyi nimittäin koko viime vuoden jokseenkin samansuuruisena. Valuuttavarasto sen sijaan lisääntyi 374 miljoonalla markalla. Kun setelistön kasvu oli vain 93.7 milj. markkaa ja muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset päin-

vastoin vähenivät 29.7 milj. markalla, oli seurauksena katesuhteen kehittyminen niin vahvaksi kuin edellä on mainittu.

Setelinanto-oikeus, vähennystä puuttuvan lisäkatteen vuoksi tekemättä, on v. 1934 vaihdellut 2,862.5 milj. markan (15/12) ja 2,430.8 milj. markan (15/6) välillä. Vastaava käyttämätön setelinanto-oikeus on vaihdellut 1,198.5 milj. markasta (15/12) 701.2 milj. markkaan (31/5). Nämä määrät olivat, edellinen 41.9 ja jälkimmäinen 28.0 % koko setelinanto-oikeudesta.

Seuraavassa on tarkemmin verrattu Pankin setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä viime vuoden lopussa vastaavaan tilaan edellisen vuoden päättyessä.

Setelinanto-oikeus:

	^{30/12} 1933 milj. mk	^{31/12} 1934 milj. mk
Kultakassa ja ulkomaiset valuutat	1,276.6	1,650.5
Setelinanto-oikeus sen lisäksi	1,200.0	1,200.0
Setelinanto-oikeus	<u>2,476.6</u>	<u>2,850.5</u>

Käytetty määrä:

Liikkeessä olevat setelit..	1,183.6	1,277.4
Muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset	400.0	370.3
Myönnettyistä kassakreditiiveistä nostamatta oleva määrä	73.7	66.7
Käytetty setelinanto-oikeus	<u>1,657.3</u>	<u>1,714.4</u>

Setelinantoreservi:

	^{30/12} 1933 milj. mk	^{31/12} 1934 milj. mk
Käytettävissä oleva	566.8	598.1
Toissijaisen katteen lisääntymisestä riippuva	252.5	538.0
Koko setelinantoreservi ..	<u>819.3</u>	<u>1,136.1</u>
Käytetty määrä ja reservi	<u>2,476.6</u>	<u>2,850.5</u>

Yhdistelmästä havaitaan, että valuuttavaraston kasvu, kultakassan pysyessä samana, on lisännyt huomattavasti setelinanto-oikeutta. Kun vaadittaessa maksettavat sitoumukset ovat lisääntyneet vain vähän, on tästä ollut seurauksena melkoinen setelinantoreservin kasvu. Lisäys on kaikkiaan 316.8 milj. markkaa. Pankin lainanannon suppeudesta, ennenkaikkea re-diskontausten puuttumisesta, johtuu, että setelinantoreservistä huomattava osa on toissijaisen katteen lisääntymisestä riippuva. Käytettävissä olevaakin setelinantoreserviä on kuitenkin pidettävä riittävänä.

Pankin suhde valtioon.

Valtio ei ole vuoden aikana käyttänyt luottoa Suomen Pankissa. Myöskin ulkomaanrahan määräisten Suomen valtion obligatioiden tili on vuoden aikana pysynyt verraten muuttumattomana, lukuunottamatta tilinpäätöksessä tehtyjä kirjanpito-muutoksia.

Pankki on ollut vuoden aikana mukana valtion sekä koti- että ulkomaisten lainojen konverttauksissa.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on jo tullut mainituksi useita kohtia, joissa Suomen Pankin asemassa on viime vuoden aikana tapahtunut muutoksia. Seuraavassa tarkastellaan Pankin omaisuus- ja tulostasetta yksityiskohtaisemmin.

O m a i s u u s t a s e.

Eroavaisuudet Pankin viimevuotisen ja sitä edellisen omaisuustaseen välillä näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

	^{30/12} 1933 milj. mk	^{31/12} 1934 milj. mk
Kultakassa	322.6	322.5
Ulkomaisia kirjeenvaiht.	954.0	1,328.0
Ulkom. kreditiivi	—	—

	^{30/12} 1933 milj. mk	^{31/12} 1934 milj. mk
Ulkomaisia vekseleitä ...	371.0	117.1
Korkolippuja ja ulkom. setel.	1.8	2.0
Kotimaisia vekseleitä ..	574.8	542.9
Hypoteekkilainoja	50.5	64.3
Kassakreditiiveja	90.3	65.3
Oblig. Suomen rahassa ..	69.8	84.7
Oblig. ulkomaan rahassa	245.8	273.1
Pankkikiinteistö ja kalusto	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	218.8	164.9
Yhteensä	2,911.4	2,976.8

V e l a t:

Liikkeessä olevia seteleitä	1,183.6	1,277.4
Valtiovaraston pano- ja ottotili	55.3	162.3
Muiden pano- ja ottotili	327.1	181.1
Ulkom. kreditiivi	—	—
Postivekseleitä	6.6	9.8
Ulkom. kirjeenvaihtajia..	2.8	11.0
Kantarahasto	1,000.0	1,000.0
Vararahasto	203.4	205.8
Pankkikiint. ja kalusto	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	8.2	6.1
Vuoden voitto	112.4	111.3
Yhteensä	2,911.4	2,976.8

T u l o s t a s e.

Ulkomaisten kirjeenvaihtajien tilien kasvusta on jo mainittu. Edellä olevassa yh-

distelmässä on säilytetty vielä myöskin ulkomaisten krediitinvain nimike, koska tällainen krediitinvain aikaisemmin Pankilla oli pariinkin otteeseen.

Ulkomaisten vekselien määrä on pienentynyt hyvin tuntuvasti. Kotimaisten sen sijaan vain vähän. Hypoteekkilainojen yhteissumma on hiukan kasvanut, kassakreditiivien sen sijaan vähentynyt.

Obligatioiden määrät ovat jonkin verran lisääntyneet. Niiden kirjaamisessa on edelleen noudatettu aikaisemmin omaksuttuja varovaisia periaatteita.

Velkojen puolella herättävät huomiota pano- ja ottotilien muutokset. Valtion pano- ja ottotilin kasvu on seuraus valtion tulotalouden vahvistumisesta. Muiden pano- ja ottotilien väheneminen siitä määrästä, mihin ne vuoden 1933 loppuun mennessä olivat nopeasti kohonneet, johtuu siitä, että pankit ovat alkaneet runsaammin sijoittaa kassavarojaan.

Vararahaston pieni muutos johtuu siitä, että siihen on siirretty vuoden 1933 voitosta Pankille jäänyt erä, 2.4 milj. mk.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, millaiseksi Pankin voitto- ja tappiotili on muodostunut kahtena viimeisenä vuonna:

	V. 1933 Smk	V. 1934 Smk
Korkoja kotimaisesta lainausliikkeestä	63,850,885: 72	41,780,357: 11
Korkoja ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta ...	17,157,434: 35	16,258,622: 30
Korkoja obligatioista	36,020,338: 15	39,002,044: 78
Agio	1,122,441: 59	22,540,665: 40
Provisioita	7,790,039: 14	4,750,094: 64
Maksettuja epävarmoja saatavia	—	—
Smk	125,941,138: 95	124,331,784: 23

Menot:	V. 1933 Smk	V. 1934 Smk
Palkkoja ja palkkioita	8,323,841: 30	8,326,547: 80
Eläkkeitä ja avustuksia	632,823: 95	733,973: 30
Pankkivaltuusmiesten palkkioita ja kuluja	162,620: 95	155,180: 80
Setelien valmistus	1,804,481: 35	1,653,477: 15
Erinäisiä kuluja	2,602,785: 71	2,093,703: 56
Obligatioiden ja osakkeiden tiliarvoa alennettu	—	—
Kaluston tiliarvoa alennettu	9,209: 50	18,044: 85
Pankin voitto	112,405,376: 19	111,350,856: 77
	Smk 125,941,138: 95	124,331,784: 23

Pankin kokonaistulot olivat viime vuonna jokseenkin samansuuruiset kuin vuonna 1933. Kotimaisesta lainausliikkeestä saadut korkotulot tosin vähenivät huomattavasti, mikä johtui siitä, että vuoden korkotaso oli alhaisempi kuin edellisellä vuonna. Mutta tämän vähennyksen korvasi agiotulojen kasvu, mihin pääasiassa vaikutti Pankin vilkaampi toiminta obligatiomarkkinoilla.

Menojen puolella havaittava eläkkeiden summan lisääntyminen johtuu uusista eläkkeistä. Setelien valmistuskustannusten vaihtelut luonnollisestikin aiheuttavat uusien setelien tarpeen vaihteluista sekä setelipainon muista tuloista ja menoista.

Mainittavia uudisrakennuksia ei Pankilla kuluneenakaan vuonna ole ollut eikä kiinteistöpoistojen tekoon ole ollut aihetta. Pienemmät korjauskustannukset on viety tavallisesti kiinteistöjen menoihin. Mitä on käytetty kaluston hankintaan, on nytkin kokonaan poistettu.

Pankin puhdas voitto muodostui viime vuodelta noin 1 milj. mk pienemmäksi kuin vuodelta 1933.

Voitto oli:	
V. 1924	65.4 milj. markkaa
” 1925	82.7 ” ”
” 1926	107.1 ” ”
” 1927	116.7 ” ”
” 1928	144.0 ” ”
” 1929	150.7 ” ”
” 1930	130.6 ” ”
” 1931	110.7 ” ”
” 1932	115.2 ” ”
” 1933	112.4 ” ” sekä
” 1934	111,350,856 markkaa 77 penniä.

Vuoden 1934 voitosta on puolet, eli 55,675,428 markkaa 37 penniä siirretty vararahastoon. Toisesta puolesta menee valtion tämänvuotisen tulo- ja menoarvion mukaan 55,000,000 markka valtiolle. Sen jälkeen jää kuluneen vuoden voitosta Pankille käyttämättömiä voittovaroja 675,428 markkaa 40 penniä. Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

nämä voittovarot, 675,428 markkaa 40 penniä, siirretään Pankin vararahastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Setelien lunastus.

Suomen Pankin ohjesäännön nojalla, sellaisena, miksi se on lokakuun 30 p. v. 1931 annetulla lailla muutettu, Pankki on jo useamman kerran uudistetulla asetuksella oikeutettu poikkeamaan mainitun ohjesäännön 8 §:n 1 momentin säännöksistä setelien lunastukseen nähden. Kun asetuksen voimassaoloaika vuoden 1934 lopulla alkoi mennä umpeen, Pankin johtokunta, katsoen ettei vielä kukaan ollut mahdollisuutta palata kultaan sidottuun rahakantaan, teki aloitteen asetuksen voimassaoloajan pidentämiseksi. Yhtyen johtokunnan mielipiteeseen pankkivaltuusmiehet pyysivät Valtioneuvostolta, että Suomen Pankki asetuksella oikeutettaisiin 1935 vuoden loppuun saakka edelleen poikkeamaan ohjesäännön 8 §:n 1 momentin määräyksistä.

Tämä oikeus Pankille myönnettiin.

Eläkkeet.

Kuluneen vuoden aikana pankkivaltuusmiehet ovat myöntäneet viisi uutta eläkettä, yhteensä 135,340: 80 markkaa vuodessa.

Arvottoman saatavan poisto.

Kokonaan arvottomana on tileistä poistettu eräs aikaisemmin epävarmoihin siirretty vuodelta 1913 peräisin oleva saatava, Smk 1,462: 23.

Tilintarkastus.

Vuoden 1933 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, toimittaja Artturi Aalto, kun-

nallisneuvos Aleksanteri Fränti, toimittaja Kaarlo Harvala, maanviljelijä Kaapro Huitinen ja maanviljelijä August Kuusisto toimittivat viime vuoden helmikuun 19 päivästä maaliskuun 5 päivään Pankin vuoden 1933 tilien tarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja Pankin ohjesäännön tätä koskevain säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet ovat myöntäneet johtokunnalle vastuuvapauden Pankin hallinnosta vuodelta 1933.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana viisi kertaa toimittaneet Pankin lainausliikkeen ja muitten sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen, nimittäin seuraavina aikoina: helmikuun 21, toukokuun 5, elokuun 17, marraskuun 22 ja joulukuun 19 päivänä. Tämän lisäksi pankkivaltuusmiehet tarkastivat joulukuun 19 päivänä setelipainon tutustuen siellä noudatettuun tarkailuun ja valvontaan.

Inventaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassaholvien ja rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventauksen. Sanotussa inventauksessa saadut tulokset ovat olleet Pankin kirjain mukaiset.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventanneet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Sitäpaitsi on vuoden varrella kaikki haarakonttorit tarkastettu.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat lähettäneet Pankkivaliokunnalle jäljennökset Längmanin ja Rosenbergin rahastojen sekä myös Elis Holmin hätäapurahaston tileistä vuodelta 1934. Niinikään pankkivaltuusmiehet ovat viime vuonna lähettäneet Valiokunnalle jäljennöksen 1893 vuoden hätäapurahaston tileistä vuodelta 1933. Tämän rahaston tilit vuodelta 1934 valmistuvat vasta myöhemmin.

Haarakonttorien valvojat.

Vuodeksi 1934 pankkivaltuusmiehet ovat johtokunnan esityksestä määränneet Pankin haarakonttorien valvojiksi ja näiden varamiehiksi seuraavat henkilöt:

Turun konttori: valvojat kunnallisneuvosmies Ernst Petter Johan Thomé ja johtaja Otto Albert Timola sekä varamiehet johtaja Axel Merisalo ja johtaja Walde Wainio.

Porin konttori: valvojat johtaja Johan Odert Rosengren ja johtaja Toivo Rintala sekä varamiehet apteekkari fil. maisteri Fredric Victor Finnberg ja kauppias Juhon Antti Airio.

Vaasan konttori: valvojat pormestari Ivar Wilhelm Hasselblatt ja johtaja Lauri Aleksander Niinioja sekä varamiehet konsuli Johan Alfred Viklund ja johtaja Juhon Viljam Waahtoniemi.

Oulun konttori: valvojat johtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Karl

Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja J. K. Korkeakivi ja toimitusjohtaja A. Toivonen.

Kuopion konttori: valvojat maanmittausinsinööri Pekka Juho Rinkinen ja kunnallisneuvos Bruno Ilmoniemi sekä varamiehet johtaja Otto Ville Ruotsalainen ja varatuomari Gunnar Valdemar Hellén.

Joensuun konttori: valvojat filosofianmaisteri Yrjö A. Kankaanrinta ja agronomi Väinö Muukkonen sekä varamiehet filosofianmaisteri Taavi Kauhanen ja hovi-oikeudenauskultantti Mauno Moilanen.

Sortavalan konttori: valvojat ent. apteekkari Sven Holsti ja kruununvouti Alexander Weledejoff sekä varamiehet johtaja Robert Valentin Niskanen ja kirkkoherra Oskari Fredrikki Kanervo.

Viipurin konttori: valvojat johtaja Ernst Hämäläinen ja toimitusjohtaja Hannes Neuvonen sekä varamiehet johtaja Kusti Soininen ja insinööri Erkki Koivulehto.

Mikkelin konttori: valvojat pormestari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvos Otto Kinnunen sekä varamiehet toimitusjohtaja Valter Pulkkinen ja toimitusjohtaja Asko Savolainen.

Tampereen konttori: valvojat oikeusneuvosmies Kaarlo Haljala ja toimitusjohtaja Mikko Petter Lampén sekä varamiehet kaupunginjohtaja Kaarlo Nordlund ja tehtailija Johan Niklas Salminen.

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja kauppias Johan Verner Fredriksson sekä varamiehet tehtailija Kaarlo Edvard Kauppinen ja oikeusneuvosmies Kalle Edvard Teikari.

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Wilhelm Laitila ja apteekkari Eugen Mansnerus sekä varamiehet lehtori Herman Hämäläinen ja pormestari Matti Soini.

Kotkan konttori: valvojat kauppias Emil Saxell ja pormestari Atte Mönkö sekä varamiehet johtaja Veikko A. Cajander ja filosofianmaisteri H. L. Wennerstrand.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuuston kokoonpanossa ei ole tapahtunut mitään muutoksia sen jälkeen kun Eduskunnan valitsijamiehet lokakuun 25 päivänä 1933 valitsivat pankkivaltuusmiehiksi seuraavat henkilöt:

toimitusjohtaja Väinö Tanner,
filosofianmaisteri Jalo Lahdensuo,
filosofiantohtori Johan Helo,
maanviljelijä Vihtori Vesterinen,
pääjohtaja Hannes Ryömä,
diploomi-insinööri Erik von Frenckell,
päätoimittaja Eino Kilpi,
kunnallisneuvos Juhani Leppälä,
kunnallisneuvos Taave Junnila.

Näistä kolme ensiksi mainittua muodostavat suppeamman valtuuston. Puheenjohtajana on toiminut allekirjoittanut Tanner ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Lahdensuo.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1934 tilejä tarkastamaan Eduskunnan valitsijamiehet valitsivat marraskuun 7 päivänä 1934 seuraavat henkilöt:

toimittaja Kaarlo Harvala, hänen varamiehensä toimittaja August Valta,
maanviljelijä Kaapro Huittinen, hänen varamiehensä maanviljelijä Kalle Aukusti Lohi,

maanviljelijä August Kuusisto, hänen varamiehensä myymälänhoitaja Onni Hiltunen,

kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, hänen varamiehensä taloudenhoitaja Paavo Saarinen, sekä

sanomalehdentoimittaja Artturi Aalto, hänen varamiehensä pienviljelijä Matti Lepistö.

Helsingissä maaliskuun 6 p. 1935.

VÄINÖ TANNER.

Jalo Lahdensuo.
Erik v. Frenckell.

Johan Helo.
Eino Kilpi.

Vihtori Vesterinen.
Juhani Leppälä.

Hannes Ryömä.
Taave Junnila.

K. N. Rauhala.